

COMMISSIE
VOOR BOEKHOUDKUNDIGE NORMEN

54

Oprichting en opdracht

De Commissie werd opgericht door het koninklijk besluit van 21 oktober 1975 houdende oprichting van een Commissie voor Boekhoudkundige Normen.

De Commissie heeft als autonoom adviesorgaan tot taak:

- de regering en de Kamers van advies te dienen, op hun verzoek of op eigen initiatief, op het gebied van de boekhouding en van de jaarrekeningen;
- de boekhoudkundige doctrine te ontwikkelen en, via adviezen of aanbevelingen, de principes te bepalen van een regelmatige boekhouding;
- het uitbrengen van gemotiveerde adviezen omtrent individuele vragen om afwijking van de wetgeving gericht door ondernemingen aan hetzij de Minister van Economische Zaken, hetzij aan de Minister van Middenstand.

Samenstelling

Voorzitter

DHR. JAN VERHOEYE

Benoemd op voorstel van de Minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen

Leden

MEVR. V. TAI

DHR. L. VAN BRANTEGEM

Benoemd op voorstel van de Minister van Financiën

DHR. R. QUINART

Benoemd op voorstel van de Minister van Begroting

DHR. H. VAN PASSEL

Benoemd op voorstel van de Raad van het Instituut der Bedrijfsrevisoren

MEVR. M. CLAES

Benoemd op voorstel van de Raad van het Instituut van de Accountants en Belastingconsulenten

MEVR. V. SLEEUWAGEN

Benoemd op voorstel van de Raad van het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten

MEVR. C. COLLET

Benoemd op voorstel van de Minister van Middenstand, gekozen op dubbele lijsten voorgesteld door de representatieve organisaties van de Middenstand

MEVR. L. PINTE

DHR. B. COLMANT

MEVR. V. GODDEERIS

DHR. I. DIERICKX

Benoemd op voorstel van de Centrale raad voor het Bedrijfsleven

DHR. B. AMEYE

Benoemd op voorstel van de Minister van Economie

DHR. G. GIROULLE

Benoemd op voorstel van de Minister van Justitie

MEVR. C. DENDAUW

Benoemd op voorstel van de Minister van Middenstand

DHR. T. LHOEST

Benoemd op voorstel van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen

Secretariaat vaktechnische zaken

MEVR. SADI PODEVIJN

Secretaris-generaal

MEVR. ELS GOSSÉ

Wetenschappelijk secretaris

MEVR. MARIEKE BREES

Wetenschappelijk secretaris

DHR. IGNACE BOGAERT

Wetenschappelijk secretaris

Vertaalster

MEVR. NATASA IVACIC

Secretariaat administratieve zaken

MEVR. MICHELINE LAVENDOMME

Management assistant

INHOUDSOPGAVE

54

<i>De interpretatie van de openbaarmakingsverplichting van transacties van enige betekenis met verbonden partijen buiten normale marktvoorwaarden, zoals bepaald in het koninklijk besluit van 10 augustus 2009 advies 2010/1, 13 januari 2010</i>	3
1. <i>Situering</i>	4
2. <i>Toepassingsgebied</i>	4
A. <i>Eerste categorie</i>	4
B. <i>Tweede categorie</i>	6
3. <i>Materialiteitsbeginsel</i>	6
4. <i>Transacties buiten normale marktvoorwaarden</i>	7
5. <i>Besluit</i>	9
<i>De boekhoudkundige verwerking van het stelsel tot gedeeltelijke vrijstelling van betaling van de bedrijfsvoorheffing, zoals geregeld door artikel 275/3 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 – Update advies 2010/2, 10 februari 2010</i>	11
1. <i>Inleiding</i>	11
2. <i>Wijzigingen van artikel 275/3, § 1, 1ste en 2de lid WIB 92</i>	12
3. <i>Update advies 2009/13</i>	13

<i>De boekhoudkundige verwerking van stockdividenden</i>	15
<i>advies 2010/3, 25 maart 2010</i>	15
1. <i>Stockdividenden versus bonusaandelen</i>	16
2. <i>Vorderingsrecht in hoofde van de aandeelhouder</i>	17
3. <i>Boekhoudkundige verwerking</i>	17
A. <i>Boeking bij aandeelhouders</i>	18
B. <i>Boeking bij dividenddecreterende vennootschap</i>	18
<i>Omrekeningsverschillen ontstaan bij omrekening van het kapitaal</i>	21
<i>naar aanleiding van het verkrijgen van de afwijking inzake</i>	
<i>functionele valuta</i>	
<i>advies 2010/4, 21 april 2010</i>	
<i>Berekening criteria artikel 15 W.Venn.</i>	25
<i>advies 2010/5, 19 mei 2010</i>	
1. <i>Omzet</i>	26
A. <i>Algemene regel</i>	26
B. <i>Afwijkende regeling</i>	27
2. <i>Voor het laatst en het voorlaatst afgesloten boekjaar</i>	29
3. <i>Berekening op geconsolideerde basis</i>	31
<i>Financieel plan voor de bvba Starter</i>	33
<i>advies 2010/6, 19 mei 2010</i>	
1. <i>Inleiding</i>	33
2. <i>Beschrijving van de componenten van het financieel plan</i>	34
A. <i>Administratieve informatie</i>	34
B. <i>Geprojecteerde balansen</i>	35
C. <i>Geprojecteerde resultatenrekeningen</i>	35
D. <i>Geprojecteerde vermogensstromenoverzichten</i>	36
3. <i>Uitgewerkt voorbeeld</i>	38
A. <i>Beschrijving van de op te starten vennootschap</i>	39
B. <i>Geprojecteerde balansen</i>	41
C. <i>Geprojecteerde resultatenrekeningen</i>	44
D. <i>Vermogensstromentabel</i>	46
E. <i>Cash flow vermogensstromentabel</i>	48

DE INTERPRETATIE VAN DE OPENBAARMAKINGS- VERPLICHTING VAN TRANSACTIES VAN ENIGE BETEKENIS MET VERBONDEN PARTIJEN BUITEN NORMALE MARKTVOORWAARDEN, ZOALS BEPAALD IN HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 10 AUGUSTUS 2009

ADVIES 2010/1
13 januari 2010

54

TREFWOORDEN

*buiten normale marktvoorwaarden – corporate
governance – materialiteitsbeginsel – transactie met
verbonden partijen – transactie van enige betekenis*

Via het koninklijk besluit van 10 augustus 2009 (B.S., 24.08.2009) is in intern Belgisch algemeen jaarrekeningenrecht voorzien in de omzetting van artikelen 1, 6) en 2, 1) van Richtlijn 2006/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006 tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG van de Raad betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen, 83/349/EEG van de Raad betreffende de geconsolideerde jaarrekening, 86/635/EEG van de Raad betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van banken en andere financiële instellingen en 91/674/EEG van de Raad betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van verzekeringsondernemingen (Publicatieblad van de Europese Unie, L 224/1, 16.08.2006).

1. *Situering*

De bijkomende verplichtingen die in het koninklijk besluit aan bepaalde categorieën van ondernemingen worden opgelegd, kaderen in een aantal Europese maatregelen tot verbetering van de corporate governance. Ze vergroten de transparantie bij transacties met verbonden partijen en buiten de balans vallende regelingen en verbeteren de informatievertrekking over corporate governancepraktijken bij ondernemingen en bevestigen op die manier de collectieve verantwoordelijkheid van de leden van de leidinggevende, toezichthoudende of bestuursorganen jegens aandeelhouders en andere belanghebbenden.

In het betrokken besluit wordt met name aan bepaalde categorieën van vennootschappen de verplichting opgelegd om, in de toelichting bij hun jaarrekening, bepaalde gegevens te vermelden betreffende van enige betekenis zijnde transacties tussen verbonden partijen buiten normale marktvoorwaarden.

De Richtlijn voorziet in overweging (6), *in fine*, dat de openbaarmaking van transacties van enige betekenis met verbonden partijen die niet onder normale marktvoorwaarden worden verricht, de gebruikers van de jaarrekening kunnen helpen om de financiële positie van de onderneming te beoordelen alsook, wanneer de onderneming tot een groep behoort, de financiële situatie van de groep als geheel. Deze overweging werd overgenomen in het Verslag aan de Koning bij het geciteerde besluit van 10 augustus 2009.

Aan de Commissie werd de vraag gesteld welke transacties precies moeten vermeld worden.

2. *Toepassingsgebied*

A. **Eerste categorie**

Eenzijds worden volgende categorieën van vennootschappen verplicht om informatie betreffende van enige betekenis zijnde transacties tussen verbonden partijen buiten normale marktvoorwaarden op te nemen in hun toelichting: genoteerde vennootschappen¹, vennootschappen waarvan de effecten zijn toegelaten op een MTF (Multilateral Trading Facility) zoals

¹ Cfr. artikel 4 W. Venn.

bedoeld in artikel 2, 4° van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, en vennootschappen die meer dan één van de criteria bedoeld in artikel 16, § 1, eerste lid W.Venn. overschrijden.

Zoals bepaald in de Richtlijn, voorziet het koninklijk besluit evenwel volgende uitzondering: *“Deze informatie is niet vereist voor transacties die zijn aangegaan tussen twee of meer leden van een groep, mits de dochterondernemingen die partij zijn bij de transactie, geheel in eigendom zijn van een dergelijk lid²”*.

Voor wat de interpretatie betreft van deze passus, is de Commissie de mening toegedaan dat hier transacties worden bedoeld die plaatsvinden tussen vennootschappen van de groep die volledig³ in eigendom zijn van de groep. Deze transacties moeten alsdan dus niet worden opgenomen in deze nieuwe staat van de toelichting.

Veronderstel bijvoorbeeld dat de moeder vennootschap A 99 procent van de aandelen bezit van zowel dochtervennootschap X als dochtervennootschap Y. Y houdt de overige één procent aan van X en X houdt het resttaandeel aan van Y. In dat geval behoren X en Y volledig toe aan de groep. De transacties van enige betekenis die buiten normale marktvoorwaarden zouden plaatsvinden tussen A, X en Y dienen dus niet opgenomen te worden in de nieuwe staat van de toelichting⁴.

Hetzelfde geldt indien bijvoorbeeld de moeder vennootschap A 100 procent van de aandelen bezit van dochteronderneming X en 40 procent van onderneming Y. X bezit de overige 60 procent van Y. Ook in dit geval moeten de transacties van enige betekenis die buiten normale marktvoorwaarden

2 Artikel 1, 6), Richtlijn 2006/46/EG stelt "Member States may exempt transactions entered into between two or more members of a group provided that subsidiaries which are party to the transaction are wholly owned by such a member".

3 Of indien het bestuursorgaan van de vennootschap kan aantonen dat het belang van een eventuele minderheidsparticipatie van verwaarloosbare betekenis zou zijn (bijvoorbeeld 1%). Evenwel is het passend hier te vermelden dat bij een naamloze vennootschap minderheidsaandeelhouders een minderheidsvordering kunnen instellen die, op de dag waarop de algemene vergadering zich uitspreekt over de aan de bestuurders te verlenen kwijting, effecten bezitten die ten minste 1 procent vertegenwoordigen van de stemmen verbonden aan het geheel van de op die dag bestaande effecten, of op diezelfde dag effecten bezitten die een gedeelte van het kapitaal vertegenwoordigen ter waarde van ten minste 1.250.000 EUR.

4 Dit zal ook gelden voor transacties die plaatsvinden tussen twee dochterondernemingen, ingeval de aandelen van deze twee dochtervennootschappen voor 100% door dezelfde moeder vennootschap worden aangehouden.

plaatsvinden tussen A, X en Y dus niet opgenomen te worden in de nieuwe staat van de toelichting.

B. Tweede categorie

Naamloze vennootschappen die niet tot de eerder vermelde drie categorieën van ondernemingen behoren, kunnen zich beperken tot het vermelden van enkel de van enig betekenis zijnde transacties, buiten normale marktvoorwaarden, die direct of indirect zijn aangegaan tussen de vennootschap en haar voornaamste aandeelhouders en de vennootschap en de leden van de leidinggevende, de toezichthoudende of de bestuursorganen.

3. *Materialiteitsbeginsel*

De betrokken transacties worden in de toelichting opgenomen, indien zij *van enige betekenis* zijn.

De Commissie is van oordeel dat de wetgever hier bedoelt dat, van de betrokken transacties, enkel de *materiële* transacties moeten worden toegelicht. Het begrip materieel wordt gebruikt in de (in de context van jaarrekeningen) internationaal algemeen aanvaarde betekenis van dat woord, volgens dewelke informatie materieel is indien het weglaten of het onjuist weergeven daarvan een invloed zou kunnen hebben op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen.^{5,6}

De vaststelling of een transactie al dan niet van enige betekenis is, moet tevens worden gezien in het licht van de doelstelling van het betrokken besluit, namelijk de verbetering van het corporate governance-beleid.

5 Verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit van 14 november 2007 betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereglementeerde markt

6 In die zin kan ook worden verwezen naar art. 524, § 1, derde lid, 2° W.Venn. dat stelt dat, op elke beslissing of elke verrichting gedaan ter uitvoering van een beslissing van een genoteerde vennootschap, voorafgaandelijk de procedure wordt toegepast, zoals vastgelegd in §§ 2 en 3 van datzelfde artikel. Deze procedure hoeft evenwel niet te worden toegepast indien het verrichtingen betreft die minder dan één procent van het netto-actief van de vennootschap vertegenwoordigen, zoals dat blijkt uit de (geconsolideerde) jaarrekening.

4. *Transacties buiten normale marktvoorwaarden*

Vooreerst moet gesteld worden dat de Richtlijn zelf niet voorziet in een omschrijving van deze passus.

Wat betreft transacties *buiten normale marktvoorwaarden* expliciteert de Europese Commissie in het document “European Commission proposal for amending the Accounting Directives - Frequently Asked Questions” in verband met de voorgenomen invoering van deze passus, het volgende: *“Therefore, it is preferable to limit the disclosure to those transactions which have been concluded with the involvement of parties who may potentially have a conflict of interest, in other words transactions not performed at “arm’s length”, i.e. not under normal market conditions.”*⁷

Uit deze passus blijkt dat met “*transacties buiten normale marktvoorwaarden*”, deze worden bedoeld die niet “*at arm’s length*” zijn tot stand gekomen.

Het begrip “*onder normale marktvoorwaarden*” is niet nieuw in de Belgische wetgeving.

Het koninklijk besluit van 14 november 2007 betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde markt noteert in artikel 13, § 6 dat, voor emittenten van aandelen, het tussentijdse jaarverslag ook de belangrijkste transacties met verbonden partijen vermeldt en het effect daarvan op de verkorte financiële overzichten. Meer bepaald wordt in het derde lid van datzelfde artikel gesteld: *“Wanneer de emittent bedoeld in het eerste lid geen geconsolideerde jaarrekening moet opstellen en zijn enkelvoudige jaarrekening niet overeenkomstig de internationale standaarden voor jaarrekeningen opstelt, maakt hij ten minste de transacties met verbonden partijen openbaar, met inbegrip van het bedrag van dergelijke transacties, de aard van de betrekking met de verbonden partij, alsmede andere informatie over de transacties die nodig is voor het verkrijgen van inzicht in de financiële positie van de emittent, indien dergelijke transacties materieel zijn en niet onder normale marktvoorwaarden zijn verricht”*⁸.

7 MEMO/04/246, Brussels, 28.10.2004.

8 Eigen onderlijning.

Ook in het Wetboek van Vennootschappen is het begrip niet onbekend. In verband met het tegenstrijdig belang vermelden artikel 261 (met betrekking tot de bvba)⁹ en artikel 523 en 524 (met betrekking tot de nv)¹⁰ dat melding moet worden gemaakt van overeenkomsten of verrichtingen die niet onder normale omstandigheden (en tegen de zekerheden die op de markt gewoonlijk gelden) plaatsvinden.

Ook artikel 629 van het Wetboek van Vennootschappen inzake de financiering door een naamloze vennootschap van de verkrijging van haar effecten door een derde stelt in § 1: *“Het voorschieten van middelen, toestaan van leningen of stellen van zekerheden door een naamloze vennootschap met het oog op de verkrijging van haar aandelen of van haar winstbewijzen of met het oog op de verkrijging of de inschrijving door een derde van certificaten die betrekking hebben op aandelen of winstbewijzen, moet voldoen aan de volgende voorwaarden: 1° de verrichtingen gebeuren onder de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur en tegen billijke marktvoorwaarden¹¹, met name wat betreft de rente die de vennootschap ontvangt en de zekerheid die aan de vennootschap wordt verstrekt”*.

9 Art. 261 W.Venn.: *“Indien de zaakvoerder de enige vennoot is en hij voor de in artikel 259, § 1, bedoelde tegenstrijdigheid van belangen is geplaatst, kan hij de beslissing nemen of de verrichting doen, doch hij moet hierover bijzonder verslag uitbrengen in een stuk dat tegelijk met de jaarrekening moet worden neergelegd. Hij is gehouden, ten aanzien van zowel de vennootschap als van derden, tot vergoeding van de schade die voortvloeit uit een voordeel dat hij ten koste van de vennootschap onrechtmatig zou hebben verkregen.*

De tussen hem en de vennootschap gesloten overeenkomsten worden, tenzij het courante verrichtingen betreft die onder normale omstandigheden plaatsvinden, opgenomen in het stuk bedoeld in het eerste lid.”

10 Art. 523 W.Venn.: *“... Bovendien zijn § 1 en artikel 524ter niet van toepassing wanneer de beslissingen van de raad van bestuur betrekking hebben op gebruikelijke verrichtingen die plaatshebben onder de voorwaarden en tegen de zekerheden die op de markt gewoonlijk gelden voor soortgelijke verrichtingen”*. Art. 524, § 1 W.Venn.: *“Op elke beslissing of elke verrichting gedaan ter uitvoering van een beslissing van een genoteerde vennootschap, wordt voorafgaandelijk de procedure toegepast die is vastgelegd in de §§ 2 en 3, wanneer ze verband houdt met: ... Dit artikel is niet van toepassing op: 1° de gebruikelijke beslissingen en verrichtingen die hebben plaatsgevonden onder de voorwaarden en tegen de zekerheden die op de markt gewoonlijk gelden voor soortgelijke verrichtingen”*.

11 Eigen onderlijning.

5. *Besluit*

Rekening houdende met bovenstaande punten besluit de Commissie dat die transacties worden bedoeld die *enerzijds* materieel zijn en die *anderzijds* buiten normale marktvoorwaarden plaatsvinden. Transacties buiten normale marktvoorwaarden kunnen worden omschreven als “*verrichtingen die niet worden aangegaan onder de voorwaarden en tegen de zekerheden die op de markt gewoonlijk gelden voor soortgelijke verrichtingen*”.

Niettegenstaande “*niet onder marktvoorwaarden*” geen onbekend begrip blijkt in de Belgische wetgeving, blijft de invulling van dit conceptueel begrip niet eenvoudig. Bij de vaststelling of een transactie al dan niet onder normale marktvoorwaarden plaatsvindt, moet steeds rekening worden gehouden met de context waarin de betrokken transactie plaatsvindt. De Commissie onderlijnt hier, rekening houdende met de doelstelling van het betrokken koninklijk besluit inzake *corporate governance*, de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan.

DE BOEKHOUDKUNDIGE VERWERKING VAN HET STELSEL TOT GEDEELTELIJKE VRIJSTELLING VAN BETALING VAN DE BEDRIJFSVOORHEFFING, ZOALS GEREGELD DOOR ARTIKEL 275/3 VAN HET WETBOEK VAN DE INKOMSTENBELASTINGEN 1992 – UPDATE

ADVIES 2010/2
10 februari 2010

54

TREFWOORDEN

*bedrijfsvoorheffing – compensatie – exploitatiesubsidie
– subsidie – vzw – werkingsubsidie*

I. Inleiding

Een recent advies van de Commissie handelde over de boekhoudkundige verwerking van het stelsel tot gedeeltelijke vrijstelling van betaling van de bedrijfsvoorheffing, zoals geregeld door artikel 275/3 WIB 92¹.

Ter herinnering: de bepaling van artikel 275/3 WIB 92 beoogt de stimulatie van wetenschappelijk onderzoek in België. De entiteiten opgenomen in deze bepaling² worden vrijgesteld van de verplichting tot doorstorting voor een bepaald percentage van de bedrijfsvoorheffing ingehouden op het salaris van de desbetreffende onderzoekers.

1 CBN-advies 2009/13 van 18 november 2009 inzake de boekhoudkundige verwerking van het stelsel tot gedeeltelijke vrijstelling van betaling van de bedrijfsvoorheffing, zoals geregeld door artikel 275/3 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992.

2 Universiteiten, hogescholen, federale en regionale fondsen voor wetenschappelijk onderzoek, erkende wetenschappelijke instituten, "Young Innovative Company", ...

In haar advies 2009/13 was de Commissie van oordeel dat dit stelsel tot vrijstelling een exploitatie- of werkingssubsidie betrof, in de vorm van de kwijtschelding van schuld. Voor de verenigingen diende deze subsidie opgenomen te worden op de creditzijde van rekening 738 van de resultatenrekening. Voor de vennootschappen werd ze gecrediteerd op rekening 740.

De Commissie was eveneens van mening dat, indien een deel of het geheel van de bezoldigingen voor dewelke de vrijstelling van de verplichting tot doorstorting van de bedrijfsvoorheffing werd bekomen, geactiveerd moet worden, het deel van de subsidies toegewezen aan de financiering van de bovengenoemde bezoldigingen zou beschouwd moeten worden als een kapitaalsubsidie en bijgevolg geboekt zou moeten worden op de creditzijde van rekening 151 *Kapitaalsubsidies ontvangen in contanten* van de vereniging of van rekening 150 *Kapitaalsubsidie* van de vennootschap.

2. *Wijzigingen van artikel 275/3, § 1, 1ste en 2de lid WIB 92*

De wet van 21 december 2009 houdende fiscale en diverse bepalingen wijzigt in haar artikelen 12, 13 en 14, artikel 275/3, § 1, 1ste en 2de lid WIB 92. De aangebrachte wijzigingen laten een eenduidige interpretatie toe van het voormelde artikel 275/3 door een einde te stellen aan de aanhoudende verwarring rond de aanwending van de niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing.

Uit de voorbereidende werken bij de wet van 21 december 2009 blijkt immers dat *“het steeds de bedoeling van de wetgever is geweest te zorgen voor bijkomende investeringen en activiteiten in wetenschappelijk onderzoek, hetgeen uitsluit dat de vrijgekomen sommen worden aangewend om de economische kostprijs van het bestaande onderzoek te drukken”*, hoewel *“de bedoelde instellingen de vrijheid behouden om te beoordelen hoe de vrijgekomen sommen het best geherinvesteerd worden”*.³

Bijgevolg mogen de door deze bepaling bedoelde instellingen de door de vrijstelling vrijgekomen fondsen niet aanwenden voor het verminderen van de kostprijs van het onderzoek dat de vrijstelling van betaling heeft doen ontstaan.

³ Doc. 52.2310/02, p. 4 en 5.

Artikel 275/3, § 1, 1ste en 2de lid WIB 92, werd bijgevolg aangevuld met de volgende bepaling:

“De (...) bedoelde instellingen wenden de sommen die zij krachtens dit artikel niet moeten doorstorten, niet aan ter financiering van het onderzoek dat de vrijstelling van de doorstortingsverplichting heeft doen ontstaan.”⁴

3. *Update advies 2009/13*

Door de invoering van de bovenvermelde aanpassing, maakt de wetgever op eenduidige wijze een onderscheid tussen de bezoldigingen die de vrijstelling van doorstorting hebben doen ontstaan en de opbrengst van deze vrijstelling. Met andere woorden, de exploitatie- of werkingssubsidie, die hier de vorm aanneemt van de kwijtschelding van schuld, mag niet worden aangewend ter ondersteuning en ter financiering van de bezoldigingen die deze subsidie hebben doen ontstaan.

Indien een deel of het geheel van de bezoldigingen voor dewelke de vrijstelling van doorstorting is bekomen, geactiveerd waren, behoudt de subsidie bijgevolg de hoedanigheid van werkings- of exploitatiesubsidie en blijft deze opgenomen op de creditzijde van rekening 738 van de resultatenrekening van de vereniging en op de creditzijde van rekening 740 van de vennootschap.

⁴ Art. 13 en 14 van de wet van 21 december 2009 houdende fiscale en diverse bepalingen.

DE BOEKHOUDKUNDIGE VERWERKING VAN STOCKDIVIDENDEN

ADVIES 2010/3

25 maart 2010

54

TREFWOORDEN

*bonusaandelen – dividenden – kapitaalverhoging –
keuzedividend – stockdividend*

Aan de Commissie werd de vraag gesteld hoe een stockdividend dient verwerkt te worden in de boekhouding van de vennootschap¹.

In dit advies wordt vooreerst het gemeenrechtelijk onderscheid tussen een stockdividend en een bonusaandeel uitgewerkt. In een tweede luik wordt de burgerrechtelijke betekenis van het vorderingsrecht van de aandeelhouder bij een dividenduitkering nader toegelicht en tot slot wordt de boekhoudkundige verwerking uiteengezet.

Dit advies is van toepassing op de zogenaamde “keuzedividenden” en bij uitbreiding op (verplichte) “stockdividenden” die voortkomen uit een beslissing tot winstuitkering.

¹ De Commissie is enkel bevoegd om zich uit spreken over het boekhoudrechtelijke aspect en neemt bijgevolg geen standpunt in over de *andere dan boekhoudrechtelijke* vennootschapsrechtelijke en fiscale implicaties van de toekenning van een stockdividend.

1. *Stockdividenden versus bonusaandelen*

Wat betreft de toekenning van nieuwe aandelen aan de aandeelhouders moet een onderscheid worden gemaakt tussen twee hypothesen, met name:

- *enerzijds* de toekenning van nieuwe aandelen, op basis van een incorporatie van reserves of winst (buiten een dividenduitkering²) in het kapitaal: bonusaandelen; en
- *anderzijds* de toekenning van een *dividend*, aangewend tot een kapitaalverhoging: stockdividend.

Juridisch gezien is de toekenning van een bonusaandeel verschillend van de toekenning van een stockdividend.

Een bonusaandeel wordt niet uitgereikt bij wijze van uitkering van dividenden en doet geen enkel vorderingsrecht ontstaan in hoofde van de aandeelhouder. Het gaat om een loutere herschikking van het eigen vermogen van de vennootschap. Het eigen vermogen van de vennootschap wordt, met andere woorden, niet beïnvloed³.

Bij de toekenning van een stockdividend is er daarentegen sprake van een reële toekenning van inkomsten. Een dividend is een inkomen voortvloeiend uit een kapitaal geïnvesteerd in een vennootschap. Gelet op het feit dat de dividendgerechtigdheid reeds potentieel bestaat door het enkele feit van aandeelhouder te zijn, en dat het dividend zelf in principe op regelmatige tijdstippen aan de rechthebbende wordt uitgekeerd, gaat het om een burgerlijke vrucht in de zin van artikel 547 BW.⁴

2 Bij een bonusaandeel gebeurt dit niet naar aanleiding van een dividenduitkering. Het gaat om loutere incorporatie van reserves of overgedragen winst. Dat voor de incorporatie van de overgedragen winst conform advies 121/3 (Mutaties binnen het eigen vermogen, *Bulletin CBN* nr. 34, maart 1995, p.3-10) dit over de resultaatverdelingsrekeningen 69 en 79 moet lopen, verandert daar niets aan.

3 Voor de boekhoudkundige verwerking van bonusaandelen, zie advies 129/1-Boeking van bonusaandelen, *Bulletin CBN* nr. 7, juni 1980, p.14-16.

4 M. Wyckaert, *Kapitaal in NV en BVBA: Vermogens- en kapitaalvorming door inbreng. Rechten en plichten van vennoten*, Kalmthout, Biblio, 1995, p.470-471.

Indien de algemene vergadering het voorstel tot uitkering van een dividend goedkeurt, ontstaat immers een schuld in hoofde van de vennootschap en een vorderingsrecht ten voordele van de aandeelhouder⁵.

2. *Vorderingsrecht in hoofde van de aandeelhouder*

Het vorderingsrecht dat de aandeelhouder verkrijgt, is te onderscheiden van de rechten die de aandeelhouder reeds bezat en vormt een vermogensverrijking in zijn hoofde. De schuldvordering betreffende de uitbetaling van dividenden ontstaat in het vermogen van de aandeelhouder op het ogenblik dat de algemene vergadering besluit om het dividend toe te kennen⁶. Op dat ogenblik wordt het een afdwingbaar individueel recht⁷.

Bij een stockdividend doen de aandeelhouders vervolgens een inbreng van dit vorderingsrecht in het kapitaal van de emitterende vennootschap tegen de uitgifte van nieuwe aandelen. Het gaat dan om een kapitaalverhoging door inbreng in natura⁸. Overeenkomstig CBN-advies 121/3 gebeurt deze mutatie met tegenboeking in een balanspost (omzetting van de schuld wegens uit te keren dividenden in het kapitaal) en beïnvloedt zodoende het totaal eigen vermogen van de emitterende vennootschap⁹.

3. *Boekhoudkundige verwerking*

Aangezien met de uitreiking van een stockdividend een nieuw vermogensbestanddeel aan de aandeelhouder wordt toegekend dat in eerste instantie uit het maatschappelijk vermogen van de vennootschap verdwijnt, is er sprake van een opbrengst in hoofde van de aandeelhouder.

5 B. Feron en B. Malvaux, "Le dividende optionnel. Aperçu des conséquences juridiques, comptables et fiscales", *C&FP* 1995, p.7.

6 Zie o.m. Cass. 3 januari 1957, *Pas.* 1957, I, 485 en Cass. 19 juni 1962, *Pas.* 1962, I, p.1193.

7 M. Wyckaert, *Kapitaal in NV en BVBA: Vermogens- en kapitaalvorming door inbreng. Rechten en plichten van vennoten*, Kalmthout, Biblo, 1995, p. 469-470.

8 R. Tas, *Winstuitkering, kapitaalvermindering en -verlies in NV en BVBA*, Kalmthout, Biblo, 2003, 164; K. Geens en H. Laga, "Overzicht van rechtspraak. Vennootschappen (1986-1991)", *T.P.R.* 1993, nr. 242.

9 Advies 121/3-Mutaties binnen het eigen vermogen, *Bulletin CBN*, nr. 34, maart 1995, p. 3-10.

De latere aanwending van het vorderingsrecht door de aandeelhouder (al dan niet inbreng van zijn vorderingsrecht in het kapitaal van de dividenddecreterende vennootschap) is irrelevant voor de boekhoudkundige verwerking van het stockdividend. De waarde van dit vorderingsrecht moet in de resultatenrekening van de aandeelhouder worden geboekt als financiële opbrengst.

A. Boeking bij aandeelhouders

416	Diverse vorderingen	...
6700	Verschuldigde of gestorte belastingen en voorheffingen ¹⁰	...
aan 750	Opbrengsten uit financiële vaste activa	...
	of 751 Opbrengsten uit vlottende activa	...

De omzetting van het dividendrecht in nieuwe aandelen ter gelegenheid van de inbreng van deze vordering in het kapitaal van de dividenddecreterende vennootschap, vormt een loutere omzetting van de vermogensverrijking (vorderingsrecht op dividend versus vorderingsrecht op kapitaal)¹¹.

510	Geldbeleggingen (Aandelen aanschaffingswaarde)	...
of 28	Financiële vaste activa	...
aan 416	Diverse vorderingen	...

B. Boeking bij dividenddecreterende vennootschap

- Bij resultaatsbestemming

694	Vergoeding van het kapitaal	...
aan 471	Dividenden over het boekjaar	...

- Bij betaalbaarstelling van de dividenden

471	Dividenden over het boekjaar	...
aan 453	Ingehouden voorheffingen ¹²	...

10 In het geval uiteraard roerende voorheffing verschuldigd is.

11 I. Behaeghe, noot onder Brussel 24 februari 1995, *Fisc. Koer.* 1995, p. 359.

12 Overeenkomstig advies 133/3 ontstaat pas op het moment van de betaalbaarstelling de belastingsschuld ten laste van de onderneming (*Bulletin CBN* nr. 16, april 1985, p. 14-15).

- Bij kapitaalverhoging door inbreng in natura

101	Niet-opgevraagd kapitaal	...	
aan	100 Geplaatst kapitaal		...
410	Opgevraagd, niet-gestort kapitaal	...	
aan	101 Niet-opgevraagd kapitaal		...
471	Dividenden over boekjaar	...	
aan	410 Opgevraagd, niet-gestort kapitaal		...

OMREKENINGSVERSCHILLEN ONTSTAAN BIJ OMREKENING VAN HET KAPITAAL NAAR AANLEIDING VAN HET VERKRIJGEN VAN DE AFWIJKING INZAKE FUNCTIONELE VALUTA

ADVIES 2010/4
21 april 2010

54

TREFWOORDEN

functionele munt – geplaatst kapitaal – kapitaal – omrekeningsverschil

De procedure voor het vragen van afwijkingen wordt vastgelegd in artikel 14 van de Boekhoudwet van 17 juli 1975 en in artikel 125, § 1 van het Wetboek van Vennootschappen.

In uitzonderlijke gevallen is het opstellen van een jaarrekening in euro niet aangewezen omdat deze, als gevolg van de hierdoor ontstane wisselkoers- of omrekeningsverschillen, een vertekend beeld zou geven van de economische werkelijkheid.¹ In advies 117/3 *Voeren van de boekhouding en opstellen van de jaarrekening in een andere munt dan de euro* heeft de Commissie de voorwaarden van dergelijke vragen tot afwijking gekaderd². Dit advies werd aangevuld met advies 2009/10 voor wat de bepaling van de functionele valuta bij financieringsvennootschappen betreft³.

Advies 117/3 koppelt de toelating voor het voeren van de boekhouding en het opstellen van de jaarrekening in een andere munt dan de euro, aan een

1 Advies 117/2, Bulletin CBN nr. 7, juni 1980, p. 2-4.

2 Bulletin CBN nr. 49, juni 2009, p. 47-53.

3 Bulletin CBN nr. 52, maart 2010, p. 19-22.

aantal bijkomende voorwaarden. Zo moet, opdat de boekhouding kan gevoerd en vooral de jaarrekening kan uitgedrukt worden in de functionele valuta, andere dan de euro, het maatschappelijk kapitaal vennootschapsrechtelijk tevens uitgedrukt worden in dezelfde functionele valuta als deze waarin de jaarrekening zal worden opgemaakt.

Het is bij deze omzetting van het maatschappelijk kapitaal in de functionele valuta van de vennootschap dat zich twee situaties kunnen voordoen.

Enerzijds kan de onderneming haar boekhouding voeren in de functionele valuta vanaf de datum van de omzetting van het maatschappelijk kapitaal in deze munteenheid. De omrekening van zowel het kapitaal alsook van de overige elementen van de balans en de resultatenrekening gebeurt in dat geval op hetzelfde tijdstip en aan de koers op die datum⁴.

Anderzijds wordt door vennootschappen het maatschappelijk kapitaal soms omgezet in de functionele valuta tijdens het boekjaar dat voorafgaat aan het boekjaar waarin de boekhouding in deze functionele valuta zal worden gevoerd. Desgevallend wordt het maatschappelijk kapitaal omgezet in de functionele valuta aan de wisselkoers die geldt op datum van de notariële akte. Per einde boekjaar worden vervolgens alle balansposten, met uitzondering van het kapitaal, omgerekend aan de slotkoers op balansdatum. Het omrekeningsverschil dat ontstaat ten gevolge van de evolutie van de wisselkoers van de functionele valuta kan, door de aanzienlijke nominale bedragen van het kapitaal, mogelijks een significante invloed hebben. Aan de Commissie werd de vraag gesteld hoe dit omrekeningsverschil moet verwerkt worden.

In tegenstelling tot de geconsolideerde jaarrekening bestaat in de statutaire jaarrekening echter geen rubriek om deze omrekeningsverschillen rechtstreeks in het eigen vermogen op te nemen⁵.

⁴ IAS 21 *De gevolgen van wisselkoerswijzigingen* stelt in paragraaf 35 in dit verband: "Als een entiteit van functionele valuta verandert, moet de entiteit de omrekeningsprocedures die van toepassing zijn op de nieuwe functionele valuta prospectief toepassen vanaf de datum waarop de wijziging heeft plaatsgevonden". Voorts in paragraaf 37: "De gevolgen van de wijziging in de functionele valuta moeten prospectief worden verwerkt. Met andere woorden, een entiteit rekent alle posten om in de nieuwe functionele valuta op basis van de wisselkoers op de datum waarop de wijziging heeft plaatsgevonden. De bedragen die voortvloeien uit deze omrekening voor niet-monetaire posten worden verwerkt als zijnde de historische kostprijs van deze posten".

⁵ Artikel 163 K.B. W.Venn. met betrekking tot het schema van de geconsolideerde jaarrekening.

Omwille van het eerder uitzonderlijk karakter van de omschakeling op een andere functionele munt alsook omwille van het feit dat geen transactie van de onderneming aan de basis ligt van deze omschakeling, is de Commissie de mening toegedaan dat ook in de statutaire jaarrekening dergelijk omrekeningsverschil rechtstreeks aan het eigen vermogen moet worden toegerekend. Het betreft hier immers niet zozeer een omrekeningsresultaat, doch een verschil ontstaan ten gevolge van de wijziging van een rekeninstrument. Aangezien artikel 95, § 2, I.A. K.B. W.Venn. de rubriek *Geplaatst kapitaal* bovendien definieert als zijnde “het bedrag van het geplaatste maatschappelijk kapitaal”, lijkt het de Commissie aangewezen dit verschil aan de rekening 100 *Geplaatst kapitaal* toe te rekenen.

Een voorbeeld ter verduidelijking:

De bestuurders van een Belgische onderneming zijn van oordeel dat de functionele valuta van de vennootschap de USD is. De vraag om haar boekhouding te voeren en haar jaarrekening op te stellen in USD vanaf 1 januari 20N1 wordt ingediend.

Activa	Balans in EUR		Passiva
Vaste activa	1.020	Kapitaal	1.000
Vlottende activa	180	Schulden	200
	1.200		1.200

De onderneming zet, naar aanleiding van haar vraag tot afwijking, haar maatschappelijk kapitaal reeds om in USD. De wisselkoers bedraagt op datum van de notariële akte (1 oktober 20N0): 1 EUR = 1,5 USD.

Het maatschappelijk kapitaal dat uit de gewijzigde statuten van de vennootschap blijkt, bedraagt bijgevolg 1.500 USD.

Inmiddels verkrijgt de onderneming de toelating om vanaf het boekjaar dat start op 1 januari 20N1 haar boekhouding te voeren in USD. De omzetting van de eindbalans in EUR in de openingsbalans in USD verloopt aan slotkoers: 1 EUR = 1,2 USD.

Het negatief omrekeningsverschil van 300 wordt aan de rubriek *Kapitaal* toegerekend. Bij voorkeur wordt daartoe een afzonderlijke subrekening binnen de rekening 100 *Geplaatst kapitaal* gecreëerd.

Activa	Balans			Passiva	
	EUR	USD		EUR	USD
Vaste activa	1.020	1.224	<i>Kapitaal</i>	1.000	1.500 -300
Vlottende activa	180	216	Schulden	200	240
	1.200	1.440		1.200	1.440

Uiteraard worden ook positieve omrekeningsverschillen op dezelfde wijze verwerkt.

Zoals de Commissie in het eerder geciteerd advies 117/3 benadrukt, is de functionele valuta de munteenheid waarin het merendeel van de transacties van de onderneming plaatsvindt⁶. Het is evenwel niet uitgesloten dat een beperkt aantal transacties niet in deze munteenheid plaatsvindt. De Commissie wenst evenwel te benadrukken dat dergelijke transacties bijkomstig moeten zijn, zoniet dient de keuze van de functionele valuta in vraag te worden gesteld.

Van zodra de onderneming haar boekhouding in de functionele valuta voert, zal, voor de opname en de verwerking van transacties die niet plaatsvinden in de functionele valuta van de onderneming, advies 152/1 *Boekingen van deviezenverrichtingen en verwerking van tegoeden en verplichtingen in deviezen in de jaarrekening*⁷ van toepassing zijn. Dit advies biedt een antwoord op de vraag hoe de in verschillende (vreemde) valuta's uitgedrukte bestanddelen tot de functionele valuta van de onderneming moeten worden herleid.

⁶ Cfr. de primaire aanwijzingen ter bepaling van de functionele valuta.

⁷ Bulletin CBN nr. 20, december 1987, p. 1-49.

BEREKENING CRITERIA ARTIKEL 15 W.VENN.

ADVIES 2010/5

19 mei 2010

54

TREFWOORDEN

artikel 15 W.Venn. – balansdatum – berekening op geconsolideerde basis – criteria – kleine vennootschap – omzet – verbonden onderneming

Artikel 15 maakt op basis van de jaaromzet, het balanstotaal en het personeelsbestand het onderscheid tussen (grote) vennootschappen en kleine vennootschappen. Volgens artikel 15, § 1 W.Venn. zijn kleine vennootschappen deze met rechtspersoonlijkheid die voor het laatst en het voorlaatst afgesloten boekjaar, niet meer dan één der volgende criteria overschrijden:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 50;
- jaaromzet, exclusief btw: 7.300.000 euro;
- balanstotaal: 3.650.000 euro;

tenzij het jaargemiddelde van het personeelsbestand meer dan 100 bedraagt.

Dit onderscheid is belangrijk omdat niet-genoteerde kleine vennootschappen in een aantal gevallen aan eenvoudigere regels zijn onderworpen.¹

1. Omzet

Aan de Commissie werd de vraag gesteld wat precies moet worden begrepen onder het criterium omzet.

A. Algemene regel

Artikel 96, I.A. K.B. W.Venn. omschrijft omzet als het bedrag van de verkoop van goederen en de levering van diensten aan derden, in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening van de vennootschap, onder aftrek van de op de verkoopprijs in de handel toegestane kortingen (afslag, ristorno, rabat). Dit bedrag omvat niet de belasting over de toegevoegde waarde, noch enige andere rechtstreeks met de omzet verbonden belasting. Onder omzet worden eveneens opgenomen de tegemoetkomingen van de overheid in het kader van een tarifieringspolitiek als compensatie voor lagere ontvangsten.

Voor de natuurlijke personen die koopman zijn, omvat de omzet ook de onttrekkingen in natura anders dan ten behoeve van hun bedrijf.² Het MAR voorziet de volgende onderverdeling:

700 tot 707 *Verkopen en dienstprestaties*

708 *Toegekende kortingen, ristorno's en rabatten (-)*

1 Vennootschappen die als klein aangemerkt worden, kunnen hun jaarrekening opmaken volgens een verkort schema [art. 93 W.Venn.]. In sommige gevallen zijn kleine vennootschappen zelfs helemaal niet onderworpen aan de verplichtingen die gelden voor (grote) vennootschappen. Zo zijn ze niet verplicht een jaarverslag op te stellen, en moeten ze dit bijgevolg ook niet publiceren [art. 94 W.Venn.]. Daarnaast zijn kleine vennootschappen niet onderworpen aan de verplichting een commissaris te benoemen [art. 141, 2° W.Venn.].

2 De Commissie heeft in het verleden reeds enkele adviezen gepubliceerd omtrent de aard van de omzet: zie onder meer CBN-advies 100 Omzet – Begrip, *Bull. CBN* nr. 1, augustus 1977, p. 11; rekening houdende met het feit dat geen compensaties mogen worden verricht tussen kosten en opbrengsten, behoren doorgerekende kosten tot de omzet indien deze doorrekening tot de gebruikelijke activiteit van de onderneming behoort, of de onderneming deze kosten betaalt voor eigen rekening en niet als lasthebber voor rekening van een derde, haar lastgever. Met betrekking tot de omzet van tussenpersonen: zie CBN-advies 103 Omzet – Tussenpersonen, *Bull. CBN* nr. 1, augustus 1977, p. 12-14; de accijns op bepaalde producten is niet rechtstreeks met de omzet verbonden en kan dus niet van het bedrag van de omzet worden afgetrokken: zie CBN-advies 101 Omzet – Accijns op bepaalde producten, *Bull. CBN* nr. 1, augustus 1977, p. 11; overige CBN-adviezen met betrekking tot de omzet zijn: CBN-advies 102 Omzet - Verkoop CIF, *Bull. CBN* nr. 1, augustus 1977, p. 11; CBN-advies 103/2 Omzet van expediteurs, *Bull. CBN* nr. 22, juni 1988, p. 1 en CBN-advies 103/3 Omzet van lijnagenten, *Bull. CBN* nr. 22, juni 1988, p. 3.

Stel dat in de resultatenrekening de volgende bedragen voorkomen:

- omzet: 3.300.000 euro;
- andere bedrijfsopbrengsten: 200.000 euro;
- financiële opbrengsten: 700.000 euro; en
- uitzonderlijke opbrengsten: 550.000 euro.

Volgens de algemene regel, vervat in artikel 96, I.A. K.B. W.Venn., bedraagt de omzet 3.300.000 euro.

B. Afwijkende regeling

Evenwel bevat art. 15, § 4, derde lid W.Venn. een afwijkende regeling wanneer de opbrengsten die voortspruiten uit het gewoon bedrijf van een vennootschap voor meer dan de helft bestaan uit opbrengsten die niet aan de omschrijving beantwoorden van de post “Omzet”. In dit geval moet voor de toepassing van artikel 15, § 1 onder omzet worden verstaan: het totaal van de opbrengsten met uitsluiting van de uitzonderlijke opbrengsten.³

Onder “Opbrengsten die voortspruiten uit het gewoon bedrijf van een vennootschap” dienen zowel de bedrijfs- als de financiële opbrengsten begrepen te worden. Dat houdt voor wat de bedrijfsopbrengsten betreft in dat naast de klassieke omzet, tevens de toename of afname van de voorraad goederen in bewerking en gereed product en bestellingen in uitvoering moet in rekening gebracht worden samen met de geproduceerde vaste activa en andere bedrijfsopbrengsten.

De “Andere bedrijfsopbrengsten” behoren in beginsel niet tot de omzet. Zij omvatten de van derden ontvangen en met de bedrijfsuitoefening verbonden opbrengsten die niet hun oorsprong vinden in een verkoop of een dienstverlening aan derden, binnen het kader van de gewone bedrijfsuitvoering van de vennootschap, en niet als een financiële of uitzonderlijke opbrengst kunnen worden aangemerkt.

In het bijzonder worden onder die post opgenomen de subsidies of compenserende bedragen bij in- of uitvoer alsmede de exploitatiesubsidies alsook de meerwaarden die werden verwezenlijkt bij de realisatie van handelsvorderingen.⁴

³ Artikel 15, § 4, 3de lid W.Venn.

⁴ Art. 96, I.D. K.B. W.Venn.

Bij de “Financiële opbrengsten” dienen tevens de “Andere financiële opbrengsten” begrepen te worden. Deze bestaan uit de meerwaarden verwezenlijkt bij de realisatie van vorderingen, andere dan handelsvorderingen, van geldbeleggingen en van liquide middelen, de als opbrengst geboekte kapitaal- en interestsubsidies, de wisselresultaten en de resultaten uit de omrekening van vreemde valuta tenzij deze specifiek verbonden zijn met een andere post van de resultatenrekening; in dit laatste geval mogen ze onder die post worden opgenomen, en alle opbrengsten van financiële aard die geen verband houden met welbepaalde activa.⁵

Onderstaand voorbeeld tracht de tekst van artikel 15, § 4, derde lid W.Venn. te verduidelijken.

Stel dat uit de resultatenrekening de volgende cijfers blijken:

- omzet: 3.300.000 euro;
- andere bedrijfsopbrengsten: 850.000 euro;
- financiële opbrengsten: 2.700.000 euro; en
- uitzonderlijke opbrengsten: 550.000 euro.

De eerste drie posten komen voort uit het gewoon bedrijf van de vennootschap. Samen vormen zij een totaal van 6.850.000 euro, waarvan meer dan de helft is samengesteld door opbrengsten buiten “Omzet” (omzet in de zin van artikel 96, I.A. K.B. W.Venn). In dit geval wordt voor de toepassing van artikel 15, § 1 W.Venn. het cijfer van 6.850.000 als omzet beschouwd. (dus: alle bedrijfsopbrengsten en financiële opbrengsten: de MAR-rekeningen 70 t.e.m. 75).

Hier kan nog aan toegevoegd worden dat art. 15, § 3 W.Venn. stelt dat, indien een boekjaar een duur van minder of meer dan twaalf maanden heeft, het bedrag van de omzet exclusief de belasting over de toegevoegde waarde bedoeld in art. 15, § 1 W.Venn., wordt vermenigvuldigd met een breuk waarvan de noemer twaalf is en de teller het aantal maanden van het boekjaar, waarbij elke begonnen maand voor een volle maand wordt geteld. Dit is logischerwijs ook van toepassing in het geval art. 15, § 4, derde lid W.Venn. dient te worden toegepast.

⁵ Art. 96, IV.C. K.B. W.Venn.

2. *Voor het laatst en het voorlaatst afgesloten boekjaar*

De bewoordingen van artikel 15 laten geen twijfel bestaan. Sinds de wet van 23 december 2005 is er sprake van een kleine vennootschap wanneer die “voor het laatst en het voorlaatst afgesloten boekjaar” niet meer dan één van hogervermelde criteria overschrijdt.⁶

Concreet houdt dit in dat een vennootschap, die in de loop van twee opeenvolgende boekjaren niet meer dan één criterium overschrijdt, als klein beschouwd zal worden voor de hele duur van het derde boekjaar. De vennootschap blijft klein in de loop van het vierde boekjaar, indien ze tijdens het derde boekjaar nog steeds niet meer dan één criterium heeft overschreden. Overschrijdt de vennootschap daarentegen in het derde boekjaar meer dan één criterium, dan zal zij de komende twee jaren niet meer als kleine vennootschap beschouwd worden. Om als kleine vennootschap aangemerkt te worden, mag immers zowel in het laatst als het voorlaatst afgesloten boekjaar slechts één criterium overschreden zijn.

Stel bijvoorbeeld dat een vennootschap tijdens de boekjaren 1, 2 en 3 de criteria niet overschrijdt. In de loop van boekjaar 4 wordt echter meer dan één van de criteria overschreden. Deze vennootschap zal toch nog als klein worden beschouwd gedurende het boekjaar 4, omdat ze dan voor het laatst afgesloten boekjaar (3) en het voorlaatst afgesloten boekjaar (2) niet meer dan één van de criteria overschreden heeft. Daarentegen zal ze niet meer als klein worden beschouwd vanaf boekjaar 5, ongeacht of ze de criteria op dat moment al dan niet overschrijdt, want één van de twee laatst afgesloten boekjaren (4) overschreed ze meer dan één criterium. De vennootschap zal ten vroegste in boekjaar 7 terug als kleine vennootschap kunnen aangemerkt worden, ongeacht of ze de criteria in boekjaar 7 al dan niet overschrijdt, op voorwaarde uiteraard dat in boekjaar 5 en 6 niet meer dan één van de criteria overschreden werd.

6 B.S. 30 december 2005. De nieuwe wettekst bevestigt de interpretatie van het Instituut der Bedrijfsrevisoren. Volgens het Instituut moet de bepaling in die zin worden geïnterpreteerd dat alle vennootschappen “groot” zijn, tenzij men zich bevindt in een van de volgende hypothesen: enerzijds twee opeenvolgende boekjaren onder de criteria (dan wordt ze als klein beschouwd voor de hele duur van het derde boekjaar), of anderzijds een jonge vennootschap waarvan men kan vermoeden dat ze onder de criteria blijft (zie *IBR-Jaarverslag 2005*, p. 91-92 en *Per.B. IBR* nr. 3/2004).

Jaar	1	2	3	4	5	6	7
Meer dan één criterium overschreden*	NEE	NEE	NEE	JA	NEE	NEE	JA
Grootte van de vennootschap			KLEIN	KLEIN	GROOT	GROOT	KLEIN

* Tenzij het jaargemiddelde van het personeelsbestand meer dan 100 bedraagt.

Alhoewel de Memorie van Toelichting bij de wet van 23 december 2005 uitdrukkelijk bepaalt dat de tekst van artikel 15, § 1 in overeenstemming is met artikel 12, § 1 van de Vierde Richtlijn, komt de Commissie tot de vaststelling dat dit in werkelijkheid niet het geval is.⁷ De Richtlijn bepaalt namelijk duidelijk dat vennootschappen van statuut kunnen veranderen indien zij gedurende twee boekjaren de criteria *overschrijden of niet meer overschrijden*. Dit impliceert dat een kleine vennootschap die eenmalig de criteria overschrijdt, volgens de Vierde Richtlijn het statuut van kleine vennootschap niet had moeten verlaten.⁸

Tot slot is het van belang te weten op welk moment de criteria van artikel 15, § 1 W. Venn. precies worden getoetst. Vennootschappen die met hun bedrijf starten, moeten voor de toepassing van de criteria, de in artikel 15, § 1 W.Venn. opgesomde cijfers *bij het begin van het boekjaar* te goeder trouw schatten.⁹ De Commissie is van oordeel dat voor de overige vennootschappen de criteria dienen te worden getoetst *op balansdatum*. Voor deze conclusie baseert de Commissie zich op de bewoordingen van artikel 12, § 1 van de Vierde Richtlijn, die duidelijk voorschrijft dat het overschrijden of niet meer overschrijden van de criteria op balansdatum moet worden vastgesteld.¹⁰

7 *Parl. St. Kamer* 2005-2006, nr. 2020/1, p. 8. Merkwaardig genoeg moet vastgesteld worden dat deze Memorie van Toelichting het probleem van de definitie van de kleine vennootschap niet heeft verduidelijkt. Men begint immers te verwijzen naar de toestand vóór de coördinatie waaruit het Wetboek van Vennootschappen ontstond, terwijl het juist ging om de toestand ná de coördinatie door de wet van 7 mei 1999. Het is de onduidelijke formulering van deze laatste wet die aanleiding gaf tot verwarring en uiteindelijk rechtgezet werd door de wet van 23 december 2005.

8 Het omgekeerde geldt uiteraard ook voor een vennootschap die eenmalig binnen de criteria van een kleine vennootschap blijft.

9 Artikel 15, § 2 W.Venn.

10 De vereiste van toetsing op balansdatum is namelijk, in tegenstelling tot wat het geval is voor kleine groepen (artikel 16, § 2 W.Venn.), niet opgenomen in artikel 15 W.Venn.

3. Berekening op geconsolideerde basis

Artikel 15, § 5 bepaalt dat, wanneer een vennootschap met één of meer andere vennootschappen verbonden is in de zin van artikel 11 W.Venn., de criteria inzake omzet en balanstotaal bedoeld in artikel 15, § 1 W.Venn. berekend worden op geconsolideerde basis. De Commissie werd gevraagd op welk tijdstip deze verbondenheid moet worden vastgesteld, in het bijzonder wanneer de vennootschap in de loop van het boekjaar een deelneming verwerft van meer dan 50%.¹¹ Daarnaast wordt gevraagd of, voor de berekening van de omzet op geconsolideerde basis, rekening moet worden gehouden met de totale omzet van de dochteronderneming.

De verplichte berekening op geconsolideerde basis geldt slechts op voorwaarde dat de vennootschappen verbonden zijn in de zin van artikel 11 W.Venn.¹² In advies 12/5 benadrukt de Commissie dat een verbonden onderneming in de zin van artikel 11 W.Venn., een verbonden onderneming blijft, ook al zou zij bij toepassing van de consolidatiebepalingen van het K.B. W.Venn. buiten de consolidatiekring worden gelaten.¹³ De definitie van art. 15, § 5 W.Venn. bouwt namelijk de mogelijkheid geboden door art. 107 tot 112 K.B. W.Venn. niet in.

De Commissie is van mening dat voor verbonden ondernemingen, net zoals dit het geval is bij niet-verbonden ondernemingen, de omzet en het balanstotaal vastgesteld moeten worden op balansdatum.¹⁴

11 Bij een deelneming van meer dan 50% hoort normalerwijze integraal te worden geconsolideerd. Dit betekent dat bij een deelneming van bijvoorbeeld 60% de omzet van de dochter volledig, en dus niet naar rato van 60%, in de consolidatie wordt opgenomen, onverminderd uiteraard de aftrek van de intergroepsomzet (CBN-advies 12/4 Omvangcriteria – Berekening op geconsolideerde basis, *Bull. CBN* nr. 16, april 1985, p. 9-10).

12 Artikel 11 W.Venn. verwijst op zijn beurt voor de begrippen controle en consortium naar de artikelen 5 t.e.m. 10 W.Venn.

13 Bijgevolg wordt zij mee in aanmerking genomen voor de berekening op geconsolideerde basis van omzet en balanstotaal (CBN-advies 12/5 Berekening op geconsolideerde basis, *Bull. CBN* nr. 30, februari 1993, p. 10-11).

14 De Europese Commissie stelt echter in artikel 4 en 6 van haar Aanbeveling 2003/361/EG van 6 mei 2003 betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen, dat de onderneming de op jaarbasis berekende gegevens moet vaststellen op de *datum van afsluiting van de rekeningen*. De gegevens van ondernemingen die verbonden ondernemingen hebben, worden vastgesteld op basis van de rekeningen en andere gegevens van de onderneming of, zo van toepassing, van de geconsolideerde rekeningen van de onderneming of van de geconsolideerde rekeningen waarin de onderneming door consolidatie is opgenomen.

Bijgevolg zal men ook op dat moment moeten nagaan of de ondernemingen verbonden zijn in de zin van artikel 11 W.Venn. Wanneer echter deze verbondenheid pas in de loop van het boekjaar is tot stand gekomen, is de Commissie van mening dat slechts het deel van de omzet, evenredig aan de periode die loopt vanaf het ontstaan van de verbondenheid tot de afsluitdatum van het boekjaar, in aanmerking moet genomen worden voor de berekening van de criteria van artikel 15, § 1 W.Venn. op geconsolideerde basis. Dit houdt in dat enkel de post-acquisitie omzet dient geselecteerd te worden.

Tot slot moet opgemerkt worden dat voor de benoeming van een commissaris iedere vennootschap afzonderlijk wordt beschouwd, behoudens de vennootschappen die deel uitmaken van een groep die gehouden is een geconsolideerde jaarrekening op te stellen en te publiceren.¹⁵

¹⁵ Artikel 141, 2° W.Venn.

FINANCIËEL PLAN VOOR DE BVBA STARTER

ADVIES 2010/6

19 mei 2010

54

TREFWOORDEN

bvba Starter – cash flow – financieel plan – vermogensstromentabel

1. Inleiding

De Regering heeft besloten een vennootschapsvorm in het leven te roepen waarbij de bedrijfsleider zelf het bedrag kan kiezen van het minimumkapitaal dat vereist is om zijn activiteit aan te vatten. Daartoe is gekozen om een specifieke besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid in het leven te roepen, die besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid starter wordt genoemd, afgekort tot S-bvba.

Evenwel is in een nieuw artikel 215, tweede lid W.Venn. bepaald dat het minimum vereist kapitaal dient toegelicht te worden in een financieel plan waarvan de essentiële kenmerken worden vastgelegd. Hoewel een vennootschap kan worden opgericht met een theoretisch minimum van 1 EUR zal het effectieve bedrag van het kapitaal uiteraard voor elke vennootschap moeten worden verantwoord in het financieel plan in functie van de geplande financiële behoeften, eigen aan de activiteit die de starter wil uitoefenen. Het vastleggen van de essentiële kenmerken van een financieel plan moet de ondernemer helpen niets over het hoofd te zien, wanneer hij zijn financieel

plan opstelt. De oprichter dient er over te waken dat de in het financieel plan opgenomen informatie nauwkeurig is en niets verbergt.

Zoals bepaald in artikel 215, eerste lid W.Venn. overhandigen de oprichters vóór de oprichting van de vennootschap aan de optredende notaris een financieel plan waarin zij het bedrag van het maatschappelijk kapitaal van de op te richten vennootschap verantwoorden. Het financieel plan moet de middelen die de oprichters hebben voorzien om de levensvatbaarheid van de vennootschap te waarborgen gedurende de eerste twee jaren van haar bestaan verantwoorden. Het financieel plan is een budgettair plan opgesteld op basis van het actieprogramma van de oprichters.

2. Beschrijving van de componenten van het financieel plan

A. Administratieve informatie

Artikel 219^{quater} W.Venn. vereist dat het administratieve luik van het financieel plan, minimaal de volgende informatie omvat:

- de maatschappelijke benaming van de vennootschap;
- de rechtsvorm van de vennootschap;
- de maatschappelijke zetel van de vennootschap;
- de naam van de oprichters van de vennootschap;
- het geplaatst en volstort kapitaal;
- het maatschappelijk doel van de vennootschap.

Daarnaast wordt het raadzaam geacht tevens:

- de looptijd van een boekjaar;
- de naam van de zaakvoerder(s);
- de exploitatiezetel van de vennootschap;
- de contactinformatie van betrokken expert die werd geraadpleegd, te vermelden.

Normaliter is deze informatie reeds in een vroeg stadium van oprichting beschikbaar en dient deze tevens aan verschillende instanties te worden verstrekt, waardoor het nuttig is deze tevens te centraliseren binnen het administratieve luik van het financieel plan.

B. Geprojecteerde balansen

Drie geprojecteerde balansen moeten gemaakt worden. De openingsbalans, de balans na 12 maanden geplande werking en de balans na 24 maanden. Deze balansen worden klassiek opgesteld na toewijzing. De oprichters zijn immers goed geplaatsd te appreciëren wat zij met een geplande winst zullen aanvangen. De openingsbalans zal in vele gevallen enkel bestaan uit een bankrekening op het actief en kapitaal op het passief. Het uitschrijven van een balans zal de oprichter evident confronteren met een aantal financieringsbehoeften. Zo zal deze logischerwijs vaststellen dat veelal een investering niet alleen in vaste activa zoals materiële vaste activa zal moeten gebeuren, maar tevens in voorraad, in voorkomend geval bestellingen in uitvoering, en openstaande handelsvorderingen. Het feit dat drie balansen worden gevraagd hangt uiteraard samen met het kunnen opmaken van een vermogensstromenoverzicht voor de vereiste twee jaar.

Als alternatief voor twee periodes van elk twaalf maanden kunnen de oprichters kiezen om de periode van 24 maanden zo uit te splitsen dat overeenstemming wordt bereikt met de boekjaren die gepland zijn. Als bij wijze van voorbeeld een eerste verlengd boekjaar wordt gekozen van 18 maanden, kan naast de openingsbalans, een balans gemaakt worden na 12 maanden en na 18 maanden om vervolgens nog een balans te maken voor de eerste 6 maanden van het geplande tweede boekjaar.

Het schema dat gehanteerd moet worden, is dat van art. 88 K.B. W.Venn. Tenzij het om een kleine vennootschap zou gaan. In dat geval kan het verkorte schema van art. 92 K.B. W.Venn. gebruikt worden. De oprichters kunnen besluiten ook in dat geval het volledige schema van art. 88 K.B. W.Venn. te volgen. Tevens kunnen zij evident het gebruikte schema meer detailleren dan wettelijk voorzien. Rubrieken die niet relevant zijn voor de op te richten vennootschap kunnen weggelaten worden.

Minstens de drie vermelde geprojecteerde balansen worden gevraagd. Zoals reeds gesteld, kunnen de oprichters nog meer tijdstippen onderscheiden.

C. Geprojecteerde resultatenrekeningen

Er dienen twee geprojecteerde resultatenrekeningen gemaakt te worden die telkens een periode van 12 maanden moeten bestrijken. Daarbij kan enkel het schema voorzien in art. 89 K.B. W.Venn. gebruikt worden, vermits het verkorte schema van art. 93 K.B. W.Venn. geen exhaustieve opdeling geeft van de bedrijfsopbrengsten en bedrijfskosten. Het is ook hier

evident dat de oprichters een aantal rubrieken meer kunnen detailleren. Dat zal niet zelden gebeuren voor de rubriek *Diensten en diverse goederen* (rubriek II.B) en de rubrieken *Bezoldigingen*, sociale lasten en pensioenen (rubriek II.C). Rubrieken die niet relevant zijn voor de op te richten vennootschap kunnen weggelaten worden.

Minstens de twee vermelde geprojecteerde resultatenrekeningen worden gevraagd. Zoals reeds gesteld, kunnen de oprichters meer periodes onderscheiden, evenwel consistent met de gekozen tijdstippen van de geprojecteerde balansen.

D. Geprojecteerde vermogensstromenoverzichten

Vermits het financieel plan bedoeld is om het maatschappelijk kapitaal te verantwoorden en dit plan kan gebruikt worden bij faillissement binnen de eerste drie jaar na de oprichting van de vennootschap, is het van primordiaal belang na te gaan of de middelen die de oprichters ter beschikking stellen van de vennootschap, voldoende zullen zijn om haar werking te verzekeren binnen de eerste twee jaar na de oprichting.

Om deze kasbenadering op te stellen, dienen alle mutaties tussen de opningsbalans, de balans na 12 maanden en de balans na 24 maanden berekend te worden, wat impliceert dat een bronnen- en aanwendingentabel wordt opgesteld. Een bron impliceert bijkomend vermogen dat de vennootschap verwerft. Dat is het geval bij een stijging van het passief zoals een kapitaalverhoging of het verwerven van bijkomende kredieten. Dit is evenzeer het geval als een actief wordt vervreemd. Een aanwending impliceert het gebruik van vermogen. Voorbeelden zijn hier investeringen, het terugbetalen van kredieten, het toestaan van klantenkrediet en het aanhouden van voorraad.

Minstens de twee vermelde geprojecteerde vermogensstromentabellen worden gevraagd. Zoals reeds gesteld, kunnen de oprichters meer periodes onderscheiden, evenwel consistent met de gekozen tijdstippen van de geprojecteerde balansen.

Deze bronnen en aanwendingen dienen vervolgens gecorrigeerd te worden om niet-kasinkomsten en niet-kasuitgaven uit te zuiveren. Aldus blijven enkel bronnen en aanwendingen over die in principe kasinkomsten en kasuitgaven impliceren.

Het besluit verplicht de oprichters minstens drie correcties door te voeren voor zover deze voorkomen in de geprojecteerde balansen en resultatenrekeningen van de vennootschap. Het betreft de correcties met betrekking tot afschrijvingen en waardeverminderingen, voorzieningen en herwaarderingsmeerwaarden. Daar horen ook de terugnemingen van afschrijvingen en waardeverminderingen bij, samen met de afboeking van onterecht geboekte herwaarderingsmeerwaarden (zie in dit verband C.B.N.-advies 2009/5).

De oprichters kunnen, indien wenselijk geacht, naast deze correcties nog andere correcties doorvoeren. Voorbeelden hiervan zijn minderwaarden bij de realisatie van activa, mutaties in de uitgestelde belastingen en kapitaalsubsidies aangerekend op het resultaat.

Het vermogensstromenoverzicht dient evenwel zo opgesteld te worden dat het totaal van de mutaties in de post *Geldbeleggingen: overige beleggingen* en in de post *Liquiditeiten* als sluitpost wordt geplaatst. Zo wordt aangegeven wat de mutatie in de beschikbare middelen van de vennootschap zal zijn na alle overige bronnen en aanwendungen na correcties binnen de beschouwde periode.

Deze mutatie dient verrekend te worden met het beginsaldo van deze posten bij de aanvang van elk van de twee periodes. Aldus zullen de beschikbare middelen op het einde van elke periode bepaald worden. Deze kunnen uiteraard voor elk van de twee periodes niet negatief zijn.

Als alternatief kan het vermogensstromenoverzicht zo opgesteld worden dat het vertrekt van de cash flow van de vennootschap. De cash flow is de winst of het verlies van het boekjaar verhoogd met de geëlimineerde niet-kaskosten en vermindert met de uit te keren winst. Met geëlimineerde niet-kaskosten worden deze niet-kaskosten (en niet-kasopbrengsten zoals de terugneming van afschrijvingen en waardeverminderingen) bedoeld die zijn verwijderd uit de bronnen en aanwendungen. Indien evenwel nog andere niet-kaskosten (en niet-kasopbrengsten) werden geëlimineerd, dienen deze tevens verwerkt te worden in de berekening van de cash flow. Om dubbel-telling te vermijden, dient het eigen vermogen dienovereenkomstig uitgezuiverd te worden. Dat betekent dat de mutatie binnen het eigen vermogen minstens wordt vermindert met het verschil tussen de winst of het verlies van het boekjaar en de uit te keren winst, de geboekte meerwaarden op materiële en financiële vaste activa en de tussenkomst van de vennoten in het verlies.

De beide vermogensstroomoverzichten, dewelke werden opgenomen als bijlage 3 & 4, zijn gebaseerd op het model¹ dat werd opgesteld door Prof. dr. Hubert Ooghe en Prof. ir. Charles Van Wymeersch.

3. *Uitgewerkt voorbeeld*

De Onderneming ABC is een kleinhandel in computermateriaal en biedt tevens ondersteuning aan kleine tot middelgrote ondernemingen voor de opbouw van bedrijfsnetwerken.

De twee oprichters weerhouden de S-bvba als rechtsvorm voor het voeren van hun activiteit.

Ongeveer 70% van de omzet zal worden gerealiseerd door de verkoop en herstelling van computers; het overige deel zal worden gerealiseerd door de opstelling en ondersteuning van bedrijfsnetwerken.

Voor de oprichtingsformaliteiten werd een totale uitgave van 2.500 EUR vooropgesteld, dewelke zal geactiveerd worden als oprichtingskost en zal worden afgeschreven over een looptijd van 5 jaar.

De materiële vaste activa bevatten enerzijds een investering voor 2.000 EUR in *Installaties, machines en uitrusting* en anderzijds een investering van 6.000 EUR in *Meubilair en rollend materieel*; eerstgenoemde en laatstgenoemde zullen respectievelijk over 10 en 15 jaar lineair worden afgeschreven.

Ter financiering van de groei van de onderneming werd enerzijds beroep gedaan op een Winwinlening van 5.000 EUR, gefinancierd door de ouders van oprichter X en een investeringskrediet van 10.000 EUR. Hiervan wordt in 20X2 2.500 EUR terugbetaald; het restbedrag 7.500 EUR zal in de loop van 20X3 afgelost worden. De Winwinlening dient pas na 8 jaar *in hoofdsom* te worden terugbetaald. De interestlast voor 20X1 bedraagt 1.197 EUR en 1.006 EUR voor 20X2.

Conform de wettelijke bepalingen van de S-bvba wordt de winst van het boekjaar voor 25% toegewezen aan de wettelijke reserves.

¹ H.OOGHE en C. VAN WYMEERSCH, *Handboek financiële analyse van de onderneming - Deel II*, Intersentia, 2008, p.77-79.

A. Beschrijving van de op te starten vennootschap

1. Maatschappelijke benaming

Onderneming A

2. Rechtsvorm

Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid starter

3. Identiteit van de oprichter(s)

Oprichter de heer X

Naam:

Voornaam:

Geboortedatum en -plaats:

Adres:

Telefoon:

GSM:

Fax:

E-mailadres:

Oprichter de heer Y

Naam:

Voornaam:

Geboortedatum en -plaats:

Adres:

Telefoon:

GSM:

Fax:

E-mailadres:

4. Exploitatiezetel van de op te richten vennootschap (indien verschillend van maatschappelijke zetel)

Adres: [-]

5. Maatschappelijke zetel

Adres: [-]

6. *Maatschappelijk doel*

Kleinhandel in kantooruitrusting, computers en software.

Onderhoud en reparatie van computers en kantooruitrusting.

Plaatsing en onderhoud van computernetwerken.

Adviesverlening omtrent ICT.

De vennootschap kan zowel in België als in het buitenland alle commerciële, industriële, financiële, roerende of onroerende handelingen verrichten in rechtstreeks of onrechtstreeks, geheel of gedeeltelijk verband met haar maatschappelijk doel of die van die aard zijn de verwezenlijking ervan te vergemakkelijken of uit te breiden. Het waarnemen van bestuurs- en vereffeningsmandaten in om het even welke Belgische of buitenlandse, reeds bestaande of nog op te richten vennootschappen. Meer in het bijzonder kan de vennootschap ondernemingen waarin zij participeert, mee besturen en toezicht uitoefenen op de bedrijfsvoering teneinde de ontwikkeling en de realisatie van het maatschappelijk doel van deze ondernemingen te stimuleren en te coördineren. Alle opsommingen zijn in de ruimste zin te interpreteren zonder dat deze op enigerlei wijze beperkend wezen.

7. *Geplaatst en volstort kapitaal*

50 aandelen met een fractiewaarde van $1/50^{\text{ste}}$ van het geplaatst kapitaal. De totale waarde van de aandelen bedraagt 1.000 EUR, volstort ten belope van 1.000 EUR.

8. *Eerste boekjaar*

Vanaf oprichtingsdatum tot 31/12/20X0.

9. *Volgende boekjaren*

Telkens van 1 januari tot en met 31 december.

10. *Aandeelhouders*

De heer X; houder van 25 aandelen ofwel 50%.

De heer Y; houder van 25 aandelen ofwel 50%.

11. *Zaakvoerders*

De heer X en de heer Y.

12. *Contactinformatie erkend boekhouder (-fiscalist) BIBF, extern accountant IAB of bedrijfsrevisor IBR*

Benaming rechtspersoon (*indien van toepassing*):

Naam:

Voornaam:

Adres:

Telefoon:

GSM:

Fax:

E-mailadres:

Registratienummer:

B. Geprojecteerde balansen

De geprojecteerde balansen behelzen enerzijds de openingsbalans op oprichtingsdatum en vervolgens de slotbalans op 31 december 20X0 en 31 december 20X1.

Zie volgende pagina:

	31 DEC X2 in EUR	31 DEC X1 in EUR	Oprichting in EUR
Vaste activa	10.800	11.900	0
I. Oprichtingskosten	1.500	2.000	
II. Immateriële vaste activa			
III. Materiële vaste activa	6.800	7.400	
A. Terreinen en gebouwen			
B. Installaties, machines en uitrusting	1.600	1.800	
C. Meubilair en rollend materieel	5.200	5.600	
D. Leasing en soortgelijke rechten			
E. Overige materiele vaste activa			
F. Activa in aanbouw en vooruitbetalingen			
IV. Financiële vaste activa	2.500	2.500	
A. Verbonden ondernemingen			
1. Deelnemingen			
2. Vorderingen			
B. Ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat			
1. Deelnemingen			
2. Vorderingen			
C. Andere financiële vaste activa	2.500	2.500	
1. Aandelen			
2. Vorderingen en borgtochten in contanten	2.500	2.500	
Vlottende activa	11.562	7.900	1.000
V. Vorderingen op meer dan één jaar			
A. Handelsvorderingen			
B. Overige vorderingen			
VI. Voorraden en bestellingen in uitvoering	5.500	3.000	
A. Voorraden	5.500	3.000	
1. Grond-en hulpstoffen			
2. Goederen in bewerking			
3. Gereed product			
4. Handelsgoederen	5.500	3.000	
5. Onroerende goederen bestemd voor verkoop			
6. Vooruitbetalingen			
B. Bestellingen in uitvoering			
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	1.850	1.500	
A. Handelsvorderingen	1.850	1.500	
B. Overige vorderingen			
VIII. Geldbeleggingen			
A. Eigen aandelen			
B. Overige beleggingen			
IX. Liquide middelen	4.212	3.400	1.000
X. Overlopende rekeningen			
Totaal der activa	22.362	19.800	1.000

	31 DEC X2 in EUR	31 DEC X1 in EUR	Oprichting in EUR
Eigen vermogen	5.712	2.295	1.000
I. Kapitaal	1.000	1.000	1.000
A. Geplaatst kapitaal	1.000	1.000	1.000
B. Niet-opgevraagd kapitaal			
II. Uitgiftepremies			
III. Herwaarderingsmeerwaarden			
IV. Reserves			
A. Wettelijke reserves	1.178	324	
B. Onbeschikbare reserves			
1. Voor eigen aandelen			
2. Andere			
C. Belastingvrije reserves			
D. Beschikbare reserves			
V. Overgedragen winst (verlies)	3.534	971	
VI. Kapitaalsubsidies			
Vlbis. Voorschot aan de vennoten op de verdeling van het netto-actief			
Voorzieningen en uitgestelde belastingen			
VII. A. Voorzieningen voor risico's en kosten			
1. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen			
2. Belastingen			
3. Grote herstellings-en onderhoudskosten			
4. Overige risico's en kosten			
B. Uitgestelde belastingen			
Schulden	16.650	17.505	
VIII. Schulden op meer dan één jaar	5.000	12.500	
A. Financiële schulden	5.000	12.500	
1. Achtergestelde leningen	5.000	7.500	
2. Niet-achtergestelde obligatieleningen			
3. Leasingschulden en soortgelijke schulden			
4. Kredietinstellingen		5.000	
5. Overige leningen			
B. Handelsschulden			
1. Leveranciers			
2. Te betalen wissels			
C. Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen			
D. Overige schulden			
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	11.650	5.005	
A. Schulden op meer dan een jaar die binnen het jaar vervallen	7.500	2.500	
B. Financiële schulden			
1. Kredietinstellingen			
2. Overige leningen			
C. Handelsschulden	2.600	1.205	
1. Leveranciers	2.600	1.205	
2. Te betalen wissels			
D. Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen			
E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	1.550	1.300	
1. Belastingen	850	200	
2. Bezoldigingen en sociale lasten	700	1.100	
F. Overige schulden			
X. Overlopende rekeningen			
Totaal der passiva	22.362	19.800	1.000

C. Geprojecteerde resultatenrekeningen

	in EUR	in EUR
Bedrijfsopbrengsten	57.000	45.000
Omzet	57.000	40.000
Voorraad goederen in bewerking en gereed product en bestellingen in uitvoering: toename (afname)		
Geproduceerde vaste activa		
Andere bedrijfsopbrengsten		
Bedrijfskosten	50.945	40.701
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	41.000	32.000
Aankopen	41.000	32.000
Voorraad: afname (toename)		
Diensten en diverse goederen	8.200	6.700
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa en materiële vaste activa	1.100	1.100
Waardeverminderingen op voorraden, op bestellingen in uitvoering en op handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen)		
Voorzieningen voor risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen en terugnemingen)		
Andere bedrijfskosten	645	901
Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten		
Bedrijfswinst (Bedrijfsverlies)	6.055	4.299
Financiële opbrengsten	0	0
Opbrengsten uit financiële vaste activa		
Opbrengsten uit vlottende activa		
Andere financiële opbrengsten		
Financiële kosten	1.506	2.572
Kosten van schulden	1.006	1.197
Waardeverminderingen op vlottende activa andere dan voorraden bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen)		
Andere financiële kosten	500	1.375
Winst (verlies) uit de gewone bedrijfsuitoefening voor belasting	4.549	1.727
Uitzonderlijke opbrengsten	0	0
Terugneming van afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		
Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		
Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		

Meerwaarden bij realisatie van vaste activa		
Andere uitzonderlijke opbrengsten		
Uitzonderlijke kosten	0	0
Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		
Waardeverminderingen op financiële vaste activa		
Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen)		
Minderwaarde bij realisatie van vaste activa		
Andere uitzonderlijke kosten		
Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten		
Winst (verlies) van het boekjaar voor belasting	4.549	1.727
Onttrekking aan de uitgestelde belastingen		
Overboeking naar de uitgestelde belastingen		
Belastingen op het resultaat	1.132	432
Belastingen	1.132	432
Regularisering van belastingen en terugnemning van voorzieningen voor belastingen		
Winst (verlies) van het boekjaar	3.417	1.295
Onttrekking aan de belastingvrije reserves		
Overboeking naar de belastingvrije reserves		
Te bestemmen winst (verlies) van het boekjaar	3.417	1.295
Te bestemmen winst (verlies)	4.388	1.295
Te bestemmen winst (verlies) van het boekjaar	3.417	1.295
Overgedragen winst (verlies) van het vorige boekjaar	971	0
Onttrekking aan het eigen vermogen		0
Aan het kapitaal en aan de uitgiftepremies		
Aan de reserves		
Toevoeging aan het eigen vermogen	854	324
Aan het kapitaal en aan de uitgiftepremies		
Aan de wettelijke reserve	854	324
Aan de overige reserves		
Over te dragen winst (verlies)	3.534	971
Tussenkomst van de vennoten in het verlies		
Uit te keren winst		
Vergoeding van het kapitaal		
Bestuurders of zaakvoerders		
Andere rechthebbenden		

D. Vermogensstromentabel

Leidraad bij de opmaak van de vermogensstromentabel

De vermogensstromentabel heeft als voornaamste doelstelling een reconciliatie te maken van de werkelijke kasuitgaven en kasinkomsten. Hiervoor dienen we de feitelijke mutaties in de balansrubrieken van *Oprichting* naar 20X1 te corrigeren voor de zogenaamde niet-kaskosten en niet-kasopbrengsten. Dit heeft tot gevolg dat de feitelijke beweging m.b.t. de oprichtingskosten niet 2.000 EUR bedraagt maar wel 2.500 EUR gezien de werkelijke kasuitgave ook effectief 2.500 EUR bedroeg. Het verschil tussen de feitelijke beweging en de werkelijke kasuitgave is de zogenaamde niet-kaskost. De aandachtige lezer zal onmiddellijk begrijpen dat m.b.t. de oprichtingskosten, de niet-kaskost volledig wordt vertegenwoordigd door de periodieke afschrijvingslast. Inderdaad, het verschil van 500 EUR tussen de feitelijke mutatie en de werkelijke kasuitgave, stemt overeen met het bedrag van de periodieke afschrijving zijnde een aanschaffingswaarde van 2.500 EUR afgeschreven over 5 jaar, ofwel 500 EUR per annum.

Dezelfde redenering kan tevens gemaakt worden voor de materiële vaste activa.

Daar de feitelijke balansmutaties in de vermogensstromentabel worden gecorrigeerd met de werkelijke kasuitgaven of kasinkomsten, is het weliswaar noodzakelijk dezelfde correcties door te voeren binnen het eigen vermogen. Na correcties spreken we dan van het *gecorrigeerd* eigen vermogen. Dit is logisch, daar het overgedragen resultaat effectief rekening houdt met het resultaat van het boekjaar inclusief de niet-kaskosten en niet-kasopbrengsten. De correctielijnen binnen het eigen vermogen hebben dus als nut deze aanpassing administratief te kunnen verwerken.

Onderaan de vermogensstromentabel stellen we vast dat de mutatie in de liquide middelen ervoor zorgt dat er een evenwicht wordt bereikt tussen de respectievelijke *aanwendungen* en *bronnen* of anders gesteld, vormt de mutatie in deze balansrubriek de sluitpost van de vermogensstromentabel.

Vermogensstromentabel		31 DEC X2		31 DEC X1	
		AANWENDING	BRON	AANWENDING	BRON
Activa					
I.	Oprichtingskosten			2.500	
II.	Immateriële vaste activa				
III.	Materiële vaste activa			8.000	
IV.	Financiële vaste activa			2.500	
V.	Vorderingen op meer dan één jaar				
(Uitgebreide) vaste activa		0	0	13.000	0
VI.	Voorraden en bestellingen in uitvoering	2.500		3.000	
VII.	Vorderingen op ten hoogste één jaar	350		1.500	
VIII.A.	Eigen aandelen				
X.	Overlopende rekeningen				
Realiseerbare activa (Beperkte) vlottende activa		2.850	0	4.500	0
Passiva					
I.	Kapitaal				
II.	Uitgiftepremies				
III.	Herwaarderingsmeerwaarden				
IV.	Reserves		854		324
V.	Overgedragen winst of verlies		2.563		971
VI.	Kapitaalsubsidies				
	<i>Correctie voor niet-kaskosten</i>		<i>1.100</i>		<i>1.100</i>
	<i>Correctie voor niet-kasopbrengsten</i>				
Gecorrigeerd eigen vermogen		0	4.517	0	2.395
VII.	Voorzieningen voor risico's en kosten				
VIII.	Schulden op meer dan één jaar	7.500			12.500
Vreemd vermogen op lange termijn		7.500	0	0	12.500
IX.	Schulden op ten hoogste één jaar		6.645		5.005
X.	Overlopende rekeningen				
Vreemd vermogen op korte termijn		0	6.645	0	5.005
Totaal der aanwendingen en bronnen <i>(exclusief Liquide Middelen & Overige beleggingen)</i>		10.350	11.162	17.500	19.900
Saldo		812		2.400	
IX. & VIII.B.	Liquide middelen & Overige beleggingen	812		2.400	
Totaal der aanwendingen en bronnen		11.162	11.162	19.900	19.900

E. Cash flow vermogensstromentabel

Leidraad bij de opmaak van de cash flow vermogensstromentabel

Daar waar de vermogensstromentabel als uitgangspunt de werkelijke balansmutaties kende, is dit niet verschillend met de cash flow vermogensstromentabel. Het verschilpunt tussen beide voorstellingswijzen schuilt echter in het beginpunt van de cash flow vermogensstromentabel: de winst of verlies van het boekjaar gecorrigeerd voor de niet-kaskosten en niet-kasopbrengsten. Nadien kent deze voorstellingswijze een identiek verloop als de voorgaande tabel, met als enig verschilpunt dat er geen correctie meer dient plaats te vinden voor de niet-kaskosten en niet-kasopbrengsten daar deze werden toegevoegd of in mindering werden gebracht van de winst of verlies van het boekjaar. De oorsprong van de correctie valt opnieuw volledig toe te schrijven aan het bedrag van de geboekte afschrijvingen.

Cash Flow Vermogensstromentabel		31 DEC X2		31 DEC X1	
		AANWENDING	BRON	AANWENDING	BRON
Winst of verlies van het boekjaar			3.417		1.295
+ Niet-kaskosten			1.100		1.100
- Niet-kasopbrengsten					
- Uit te keren winst					
= Vereenvoudigde cash flow na winstuitkering		0	4.517	0	2.395
Activa					
I.	Oprichtingskosten			2.500	
II.	Immateriële vaste activa				
III.	Materiële vaste activa			8.000	
IV.	Financiële vaste activa			2.500	
V.	Vorderingen op meer dan één jaar				
(Uitgebreide) vaste activa		0	0	13.000	0
VI.	Voorraden en bestellingen in uitvoering	2.500		3.000	
VII.	Vorderingen op ten hoogste één jaar	350		1.500	
VIII.A.	Eigen aandelen				
X.	Overlopende rekeningen				
Realiseerbare activa (Beperkte) vlottende activa		2.850	0	4.500	0
Passiva					
I.	Kapitaal				
II.	Uitgiftepremies				
III.	Herwaarderingsmeerwaarden				
IV.	Reserves				
V.	Overgedragen winst of verlies				
VI.	Kapitaalsubsidies				
Eigen vermogen		0	0	0	0
VII.	Voorzieningen voor risico's en kosten				
VIII.	Schulden op meer dan één jaar	7.500			12.500
Vreemd vermogen op lange termijn		7.500	0	0	12.500
IX.	Schulden op ten hoogste één jaar		6.645		5.005
X.	Overlopende rekeningen				
Vreemd vermogen op korte termijn		0	6.645	0	5.005
Totaal der aanwendungen en bronnen (exclusief Liquide Middelen & Overige beleggingen)		10.350	11.162	17.500	19.900
Saldo		812		2.400	
IX. & VIII.B.	Liquide middelen & Overige beleggingen	812		2.400	
Totaal der aanwendungen en bronnen		11.162	11.162	19.900	19.900

Lay-out en zetwerk
KARAKTERS, GENT